

**XX. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika
4. ožujka 2015.**

četvrti (IV.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

Šesti hrvatski slavistički kongres održan je u Vukovaru i Vinkovcima. Kongres su suorganizirali _____
(HRVATSKI SLAVISTIČKI ODBOR HRVATSKOGA FILOLOŠKOG DRUŠTVA)
i _____, a održan je pod
(FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU)
pokroviteljstvom _____
(MINISTARSTVA ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA) te
_____. Predsjednik _____ bio je
(MINISTARSTVA KULTURE) (ORGANIZACIJSKOGA ODBORA)
Stipe Botica, _____,
(PREDSTOJNIK KATEDRE ZA HRVATSKU USMENU KNJIŽEVNOST)
potpredsjednik _____ i dobitnik Nagrade _____
(MATICE HRVATSKE) (HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI)
za knjigu _____. Kako se ove godine obilježava stota
(POVIJEST HRVATSKE USMENE KNJIŽEVNOSTI)
obljetnica zbirke _____, kao i stotinu godina od smrti
(HRVATSKA MLADA LIRIKA)
Antuna Gustava Matoša, to su ujedno bile i središnje teme _____. Inače, poziv na
(KONGRESA)
sudjelovanje poslan je svim hrvatskim i inozemnim _____.
(KROATISTIMA)

5	
---	--

5	
---	--

2. **Odredi padeže podcrtanim riječima u sljedećem tekstu tako da iznad podcrtane sklonjive riječi navedeš uobičajenu kraticu (N, G, D, A, V, L, I).**

A po dvorima kćeri i snahe jecahu vrlo
Sjećajući se mnogih i dobrih onih junaka,
Što već ležahu duše od argejskih ruku izgubiv.
Zeusova k Prijamu stupi oglasnica i rječ mu rekne;
"Ne boj se, Dardanov sine o Prijame, strah nek te nije,
Jer ti zloslutna ja ne dolazim ovamo sada.

(Homer, *Ilijada*)

5	
---	--

3. **Napiši odgovore na pripadajuće crte.**

Odredi kojoj vrsti zavisnosloženih rečenica pripadaju sljedeće rečenice.

A) Odavno se zna gdje je novo igralište. _____

B) Prilično su točno rekli gdje ćemo se sresti. _____

C) Određeno je mjesto gdje će se graditi novo igralište. _____

3	
---	--

4. **Napiši odgovore na pripadajuće crte.**

Odredi predikate iz sljedećih rečenica.

A) Moći ćemo neopaženo stići do početka ulice. _____

B) Želite li nešto naručiti? _____

C) Dan je bio vedar. _____

3	
---	--

11	
----	--

**5. Napiši odgovore na odgovarajuće mjesto u tablici.
Odredi oblik svim glagolima u sljedećemu tekstu.**

Kao marionete povezane jednom niti koju je netko povukao, svi napraviše iste kretnje. Nastane opipavanje po svim mjestima gdje bi se bili mogli nalaziti džepovi . Jedan zaglédaše je li mu vjenčani prsten na ruci. Tada se začu uzvik. Sve se oči upiljiše u očajnika. Stajaše prekriženih ruku pritišćući prazne džepove i tražeći pomoć. Eugen taman da bi otišao, ali ipak bacio je pogled na nesretnika. Prepoznavši u okradenome staroga druga, nije mogao skriti svoje zaprepaštenje. Misao da će se neopažen izvući, pokazala se naivnom. Ubrzo mu se bilo objasnilo da upravo njega smatraju lopovom. Što je očekivao, ni sam nije znao. A ovaj upravlja tragičan pogled i govori suznim glasom: „Pazite dobro, dok budem odlazio, potražite svoje stvari.”

infinitiv	
prezent	
perfekt	
aorist	
imperfekt	
pluskvamperfekt	
futur prvi	
futur drugi	
kondicional prvi	
kondicional drugi	
imperativ	
glagolski prilog sadašnji	
glagolski prilog prošli	

5	
---	--

5	
---	--

6. Napiši odgovore na pripadajuće mjesto u tablici.

Odredi kojoj vrsti riječi pripadaju podcrtane riječi iz sljedećega teksta.

Odisalo je nešto i strujilo duž čitave kuće, nešto što je srca sviju nas blažilo i nježilo, duše naše uzdizalo i nukalo nas da šapnemo vruće hvalu božanskomu Spasitelju što nam pokloni ovaj dan.

(K. Š. Gjalski, *Na Badnjak*)

RIJEČ	VRSTA RIJEČI
duž	
nježilo	
vruće	
hvalu	

4	
---	--

7. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Odredi vidske parnjake glagola navedenih u zagradama.

Oštrim je nožem _____ drvo i glasno _____.
(zasjekla) (zijevala)

2	
---	--

8. Napiši u sljedećim rečenicama slova č ili ć na prazne crte u riječima.

Mla_na no_š_u_urila se u groma_ama, ne vidiš prst pred nosom unato_goru_im

lu_ima. Šap_u_i mu je rekao da je slomio svaku kost kad se spotaknuo preko triješ_a.

4	
---	--

10	
----	--

9. Napiši u sljedećoj rečenici *ije* ili *je* na prazne crte u riječima.

Noga mu je ostala ukl___štena u st___nju pa je tako povr___đen stalno prem___štao težinu na zdravu nogu, ali mu je to teško usp___valo.

4	
---	--

10. Upiši rečenične znakove u zadani tekst.

Ugo se obrati slijepcu Molim vas dragi barde koliko je težak strah od rata u ovog Eustahija Mirotočivog Melkior mu se ljubazno obrati Čujte Ugo gdje ću vas naći kasnije Dolazim odmah za vama

(Ranko Marinković, *Kiklop*)

4	
---	--

11. Napiši odgovore na pripadajuće mjesto u tablici.

Odredi koje su se glasovne promjene dogodile u podcrtanim riječima.

Sada su, lovče, dolasci bili češći.

RIJEČ	GLASOVNE PROMJENE
lovče	
dolasci	
češći	

3	
---	--

11	
----	--

12. Napiši odgovore na praznu crtu.

Izdvoji sve zamjenice ženskoga roda iz sljedeće rečenice.

Odjednom zacvilješe vrata iza kojih se skrila i naglo se otvore, a iz tame ugleda svoju braću kako je s olakšanjem promatraju.

zamjenice ženskoga roda: _____, _____

2	
---	--

13. Napiši odgovore na prazne crte.

Napiši u kanonskome obliku pridjeve tvorene od podcrtanih imenica u sljedećim sintagmama.

A) glagolski vid _____

B) osjet vida _____

2	
---	--

14. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koja je norma hrvatskoga standardnog jezika narušena u sljedećoj rečenici?

Nije se još znalo hoćemo li se izjasniti za ili protiv promjena.

- A) fonološka norma
- B) leksička norma
- C) morfološka norma
- D) sintaktička norma

1	
---	--

15. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojoj je rečenici upotrijebljena metonimija?

- A) Gledao je jabuku crkvenoga tornja.
- B) Nedjeljom je za ručak purica s mlincima.
- C) Toga je dana odjenula krzneni ogrtač.
- D) U padu s bicikla ozlijedio je donju vilicu.

1	
---	--

6	
---	--

16. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Odredi antonime podcrtonih riječi u sljedećim rečenicama.

A) Postupak određivanja vodika i dušika ne zahtijeva poseban oprez, a analiza traje
oko 15 minuta. _____

B) Mediji trebaju razvijati pozitivne odnose, altruizam, poštivanje svoje
i tuđe slobode. _____

2	
---	--

17. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojemu su od sljedećih primjera podcrtane riječi leksički homonimi?

- A) navoditi ('voditi u određenome smjeru') / navoditi ('prenositi čije riječi')
- B) oko ('organ vida') / oko ('prilog koji označuje slobodnu procjenu')
- C) lak ('otopina kojom se što premazuje') / lak ('koji nije težak')
- D) valjati ('biti dobar ili od korist'i') / valjati ('okrećući pomicati, kotrljati')

1	
---	--

18. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojemu su primjeru imenica *pila* i glagol *piliti* oblični homonimi?

- A) genitiv jednine i prezent u 3. lice množine
- B) nominativ množine i prezent u 3. lice množine
- C) dativ jednine i prezent u 3. lice jednine
- D) dativ jednine i imperativ u 2. lice jednine

1	
---	--

19. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Odredi opće standardnojezične sinonime podcrtonih zastarjelica u sljedećim rečenicama.

A) Obasu ga cjelovima. _____

B) Na zemlju se spustio dažd. _____

2	
---	--

6	
---	--

20. Napiši odgovor na praznu crtu.

Odredi kontaktne sinonime u sljedećim rečenicama.

Magarac se žalio drugu na svoju magareću sudbinu. Ni tovar nije htio zaostati u revanju zbog teškoga života dok je osel spustio glavu. Čovjek je odmahnuo rukom: „Magarac ostaje magarac ma kako ga zvao.”

kontakti sinonimi: _____, _____, _____

2	
---	--

21. Napiši odgovor na praznu crtu.

Kojoj vrsti arhaizama pripadaju podcrtani leksemi u sljedećim stihovima?

Samo gordi jablan lisjem suhijem

Šapće o životu mrakom gluhijem

Kao da je samac usred svemira.

(Antun Gustav Matoš, *Notturmo*)

odgovor : _____

1	
---	--

22. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Razvrstaj iz sljedećega teksta podcrtan lekseme na pomodnice i novotvorenice.

Povijest agsica zapravo počinje u Australiji, ali su svoj prostor u svijetu mode dobile sedamdesetih godina prošloga stoljeća. Za razliku od njih kroksice su tek nekoliko godina neodoljiva ljetna obuća. Ipak ima i onih kojima su ti modni pojmovi potpune nejasnice.

A) pomodnice: _____

B) novotvorenice: _____

3	
---	--

23. Podcrtaj u sljedećemu tekstu prevedenicu.

U benediktinskom samostanu na otoku Mljetu sačuvan je u uvezu inkunabule fragment rukopisa na latinskome jeziku iz desetoga ili jedanaestoga stoljeća.

1	
---	--

7	
---	--

24. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Zamijeni podcrtane administrativizme glagolima.

Ako dođe do dogovora, treba uzeti u razmatranje mogućnost da kupac obavi uplatu novca.

2	
---	--

25. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Odredi eponime tvorene prema antroponimima u sljedećim rečenicama.

A) Prema Emmi Bovary želja da se bude netko drugi nazvana je _____.

B) Werther je svojim imenom obilježio pretjeranu osjećajnost prozvanu _____.

2	
---	--

26. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojemu su od sljedećih primjera frazemi u odnosu antonimije?

A) prelijevati iz šupljeg u prazno – bacati sol u more

B) kocka je bačena – kocka je pala

C) imati zečje srce – imati petlje

D) crna ovca – bijela vrana

1	
---	--

27. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Napiši u odgovarajućem padežu antroponime ponuđene u zagradama u sljedećoj rečenici.

Volim pratiti skijanje skijašice _____ te skijaša _____

(Lindsey Vonn)

(Marcel Hirscher)

i _____.

(Aksel Lund Svindal)

3	
---	--

8	
---	--

28. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Odredi točan oblik riječi ponuđenih u zagrada u sljedećoj rečenici.

Na _____ Zemlji velika se pozornost posvećuje _____ zraka.
(planeti, planetu) (kvaliteti, kvalitetu)

2	
---	--

29. Napiši odgovore na pripadajuće mjesto u tablici.

Razvrstaj toponime iz sljedećega teksta.

Česma je jedna od pritoka Lonje. Nastaje spajanjem potokā Grđevica i Barne kod Velikog Grđevca. Slijev te rijeke tvore brojni tokovi koji izvire na padinama Bilogore i Moslavačke gore.

EKONIMI	HIDRONIMI	ORONIMI

3	
---	--

30. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koja je od sljedećih tvorenica tvorena sufiksom *-ica*?

- A) dizalica
- B) rukavica
- C) spavaonica
- D) zastavica

1	
---	--

6	
---	--

31. Napiši odgovore na praznu crtu.

Izdvoji iz sljedećega teksta sve tvorenice nastale od glagola.

Hrvatski su izumitelji bili iznimno uspješni na predstavljanju svojih izuma, a i susreli su se sa svojim kolegama iz obližnjih zemalja.

odgovor: _____, _____, _____

3	
---	--

32. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Napiši pridjeve koji se tvore od sljedećih imenica.

A) Križ _____

B) križ _____

2	
---	--

33. Napiši odgovore na praznu crtu.

Izdvoji sve tvorenice nastale od tvorbene osnove *slikar* u sljedećemu tekstu.

Poznata slikarica Frida Kahlo živjela je sa slikarom i revolucionarom Diegom Riverom, a njezina je slikarska karijera započela portretom iz 1926. godine. Međutim, prvu samostalnu slikaričinu izložbu trebalo je čekati sve do 1953. godine, kad je u rodnome Meksiku izložila svoje slike i crteže. Svoju ogromnu slavu nije stekla samo slikarstvom, nego i burnom životnom pričom.

odgovor: _____

3	
---	--

34. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Napiši pridjeve kojima se izriču sljedeća značenja.

A) 'pomalo, slabo žut' _____

B) 'pomalo debeo' _____

2	
---	--

10	
----	--

35. Napiši odgovore na pripadajuće mjesto u tablici.

Rastavi sljedeće riječi na tvorbene sastavnice.

RIJEČ	TVORBENE SASTAVNICE
podnebesje	
zvjezdozor	

2	
---	--

36. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Odredi vrste podcrtanih odrednica leksikografskoga članka.

fākīn *m* ⟨G fakína, *zb.* fakináža⟩ *tal.* facchino; 1. onaj koji radi sitne nepodopštine; berekin, deran, mangup, 2. *reg.* nosač, služnik, poslužitelj, trhonoša

A) *m* ⟨G fakína, *zb.* fakináža⟩ _____

B) *tal.* facchino _____

C) *reg.* _____

3	
---	--

5	
---	--